

Montessori Zpravodaj

Milí příznivci Montessori,

Moc Vás všechny zdravíme a máme radost, že se s Vámi v tomto letním čísle můžeme podělit o inspirace, které jsme načerpali při našich Montessori cestách.

Na jaře se ve Společnosti Montessori uskutečnil velmi úspěšný víkendový seminář Pohyb v Montessori, a ten jako by odstartoval i pohyb sám přímo u nás ve Společnosti. Mnoho z nás vyjelo z našich škol a školek do zahraničí a mělo možnost načerpat inspirace a náměty pro svou další práci. Jsme rádi, že je můžeme společně sdílet i s Vámi! Zároveň přinášíme reportáže z jarních seminářů, které se konaly u nás doma a pozvánku na podzimní akce, které jsme pro Vás připravili. Budeme rádi, když se na některých z nich společně setkáme!

Děkujeme všem spoluautorům za příspěvky a inspirace! Těšíme se, že se i nadále budeme vzájemně inspirovat a obohacovat.

Přejeme všem krásné léto plné odpočinku, radosti a hřejivého sluníčka!

Nabídka vzdělání

Vzdělávací kurzy a akce, na které se můžete v nejbližší době těšit:

- **24. kurz pedagogiky Montessori (ZŠ) - zaměřeno na věk dětí 6 – 12 let**

Termín kurzu: 27. srpna 2012 – 1. února 2014

Určeno: pro všechny zájemce o pedagogický systém M. Montessori pro práci s dětmi ve věku 6-12 let. Absolventi kurzu mohou po splnění daných podmínek obdržet Národní Diplom Montessori s akreditací MŠMT.

- **Montessori doma**

Termín: 2. září 2012

Určeno: Rodičům dětí a dalším zájemcům, kteří již mají základní informace o pedagogice Montessori (Informační kurz, dílčí semináře k teorii a didaktice Montessoripedagogiky apod.) a pracují s předškolními dětmi a mladšími školáky. Seminář je inspirací pro průvodce dětí, kteří se Montessori způsobem práce již zabývají.

Lektorka: Dana Klímová, lektorka Spo-Mo pro domácí vzdělávání; maminka se zkušenostmi s dětmi v domácím předškolním i školním vzdělávání a vedením domácího Montessori centra pro děti.

- **Montessori Terapie s Lorou Anderlik**

Termín: 15. – 16. září 2012

Určeno: Seminář je určen Montessori průvodcům - pedagogům a rodičům, kteří chtějí využít prostředí Montessori také pro práci s dětmi se speciálními potřebami; odborníkům z oblasti speciálního přístupu k dětem a odborníkům z oblasti zdravotnictví.

Bližší informace jsou součástí tohoto zpravodaje.

- **Informativní kurz - podzim 2012**

Termín: 11. října 2012 – 6. listopadu 2012

Určeno: zájemcům z řad rodičů, pedagogů, pracovníků školství a dalším zájemcům, kteří se chtějí dozvědět jen stručné základní informace o výchově a vzdělávání podle Montessori pedagogického systému.

- **Konference Montessori – Europe zájezd do Říma**

Termín: 26. – 28. října 2012

V souvislosti s konáním Konference MontessoriEurope v Římě bychom Vám rádi nabídli možnost zúčastnit se této akce formou pěti a půl denního zájezdu spojeného s exkurzí ve firmě

Gonzagaredi, návštěvou Montessori škol v Mantově, rodného domu M. Montessori a účastí na konferenci.

Předpokládaná cena: 6 500,- Kč

Letošní téma konference: „FIRING THE IMAGINATION“. Podrobné informace o zájezdu naleznete na našich internetových stránkách. Bližší informace o konferenci naleznete na stránkách MontessoriEurope: www.montessori-europe.com

- **Montessori kurz pro pedagogy školních družin**

Termín: 1.11.2012 – 5.11.2012

Určeno: pro pedagogické pracovníky školních družin, přednostně ze škol se ŠVP s využitím pedagogiky Montessori; motivovaní pracovníci školních družin a 1. stupně ZŠ, kteří chtějí prvky pedagogiky implementovat do svojí práce.

Podrobnější informace včetně přihlášek na všechny kurzy najdete na stránkách Společnosti Montessori.

www.montessoricr.cz

Pozvánka na mimořádnou akci

Lora Anderlik a Montessori Terapie v Čechách

Montessori Terapie

je samostatná forma terapie, která patří do oblasti sociální pediatrie. Spolupracuje se všemi lidmi, se kterými se dítě setkává (rodiče, lékaři, psychologové, psychiatři, pedagogové, apod.).

Základem této léčebné terapie je pedagogika Montessori. V ní jsou obsaženy všechny prvky, které dítě potřebuje k vybudování sebe sama – k rozvoji svých duševních, pohybových a sociálních schopností.

Kromě Montessori pedagogiky využívá Montessori Terapie poznatků z oblasti medicíny, psychologie a jiných vědních oborů tak, aby terapeut mohl předkládat dítěti výzvy adekvátní pro jeho celkový rozvoj. Terapeutky úzce spolupracují s lékaři, komunikují s kolegy z jiných terapeutických disciplín, vycházejí z výsledků testů a mají tedy možnost získat celistvější obraz dítěte a podporovat pomocí terapie přesně ty oblasti, které jsou v daném okamžiku s myslitelné.

Lora Anderlik, jako vychovatelka první mateřské školy v Mnichově, kde vedle sebe vyrůstaly zdravé a postižené děti, rozpracovala koncept léčebné terapie a práce s Montessori upraveným materiálem pro individuální práci či práci v malých skupinách postižených dětí. Její dlouholeté zkušenosti byly a jsou inspirací pro mnoho lidí z celého světa. Je nám velkou ctí, že paní Anderlik přijala naše pozvání a přiveze své zkušenosti také k nám do České republiky.

I přes názor AMI a dalších organizací, že Montessori pedagogika je vhodná jen

Srdečně zveme všechny zájemce na seminář Montessori Terapie s paní Lorou Anderlik a její kolegyní paní Ulrike Geisenhof dne 15. a 16. září.

Seminář je plánován jako ukázky práce s dětmi se speciálními potřebami formou individuální terapie. Terapeutky používají v interakci s dítětem Montessori materiály. Účastníci dvoudenního semináře budou sledovat práci s dětmi různého věku. Po každé práci s dítětem bude následovat rozbor sledovaného přístupu a konzultace otázek.

Seminář je určen Montessori průvodcům - pedagogům a rodičům, kteří chtějí využít prostředí Montessori také pro práci s dětmi se speciálními potřebami; odborníkům z oblasti speciálního přístupu k dětem a odborníkům z oblasti zdravotnictví.

pro zdravé děti, se podařilo Loře Anderlik Montessori koncept upravit a rozpracovat také pro děti se speciálními potřebami. Bylo nutné upravit Montessori materiál, neboť teprve v praxi se ukázalo, jaké změny je nutné provést při kterém funkčním postižení.

Mnoho dětí nemá to štěstí, aby dokázalo najít cestu k „normalitě.“ Potřebují podporu – například materiál, který je tak vytvořený, že i dítě s opožděným vývojem motoriky nebo trvalým motorickým postižením, může „pochopit pomocí uchopování“. Aktivity jsou strukturované tak, že osloví k pochoopení úkolu také děti, které jsou označeny za postižené. Dle potřeby, vývojového stupně a zájmu dítěte se klade důraz na rozvoj řeči, jemné motoriky, soustředění nebo všeobecných vědomostí.

Nejdůležitější kritérium MT je důvěrná spolupráce s rodiči. Rodiče své dítě zpravidla velmi hluboce milují a mají největší zájem o jeho další rozvoj a vývoj. Rodiče zůstávají pro dítě důležitými osobami po celý jeho život, zatímco ostatní lidé se proměňují a jsou přítomni v životě dítěte jen po nějaký určitý čas. Montessori Terapie pomáhá také rodičům, kteří sami nezažili milující rodinu a je pro ně obtížné vytvořit láskyplné a bezpečné rodinné prostředí.

Oblasti práce MT:

- Skupiny rodičů s dětmi se speciálními potřebami i se zdravými dětmi
- Odborná služba pro integraci a inkluzi v mateřských a základních školách a jiných zařízeních
- Podpora dětí s genetickými zvláštnostmi

- Práce s dětmi, které mají vady řeči; problémy se čtením a pravopisem; poruchy vnímání; problémy s počítáním; problémy v interakci (skupinová práce nebo práce s jednotlivcem)
- Práce s dospělými se speciálními potřebami
- Práce se seniory
- Práce s dětmi s Downovým syndromem
- Poruchy vnímání a sebe obrazu vlastního těla
- Motivace a rozvoj motoriky
- Zpracování smutku (truchlení)
- Mentální poruchy
- Pallister-Killian syndrom, Fragiles X-syndrom a další.

Více o Loře ....

S pedagogikou Montessori se poprvé setkala, když přišla přihlásit své dítě do školky. V té době nevěděla, že se jedná o Montessori přístup. Šest let pracovala s dětmi ve věkově smíšené skupině, kde bylo mnoho Montessori prvků:

- Velké a silné děti pomáhají malým a slabším.
- Každé dítě mělo úkoly (oblast), za které bylo zodpovědné.
- Jednoduché, ale s láskou připravené prostředí, kterého si všichni vážili a udržovali ho v pořádku.
- Inkluze byla samozřejmostí a nezáleželo, o jakou její formu se jednalo (mutismus, hemiplegie, sluchové omezení, turecké dítě, apod. všechny formy inkluze).

Spolupracovala na vybudování MT. V letech 1982-93 vedla oddělení MT v Mnichově. Roku 1986 si otevřela svou soukromou praxi. V letech 1991-2008 vedla výcviky MT.

I dnes můžete navštívit její kouzelný domeček a užasnout nad tím, jak i ve svém zasloužilém vysokém věku nadále spolupracuje s mnoha rodiči a pedagogy, přednáší v Německu i v dalekém zahraničí, vede výzkum schopností a potřeb dětí s genetickými zvláštnostmi. Pomáhá s inkluzí postižených lidí do veřejného života. Pracuje na mezinárodním poli pro zlepšení pozice znevýhodněných dětí i dospělých. A především ráda pozoruje jak rodiče a děti společně rostou...

Nezbývá nám než se na její návštěvu těšit a zúčastnit.

Pro specifickou práci s dětmi je však možné se semináře zúčastnit jen v omezeném počtu zájemců. Proto neváhejte se svou účastí!

Pro tento program hledáme spolupráci s rodinami předčasně narozených dětí.

Zájemci o spolupráci se prosím hlaste co nejdříve lektorce **Dítě Dlouhé** na email: dita.dlouha@montessoricr.cz nebo na tel. č. +420 777 655 106.

Děkujeme!

Informace ze společnosti

Pohyb v Montessori

„Všechno živé na světě je aktivní. Aktivita je podstatou života a jen její pomocí může být dosahováno zdokonalování všech forem života.“

M.Montessori, Absorbující mysl

V dubnu 2012 byl ve Společnosti Montessori uspořádán seminář o významu pohybu a možnostech jeho rozvoje v životě dítěte. O seminář byl velký zájem, přinášíme souhrn informací.

Pohyb v Montessori – 1.den

Docent Dohnal velmi fundovaně a přehledně zdůvodnil potřebu pohybu i v takových zařízeních, jako jsou Montessori školy. Zdálo by se, že volný pohyb dítěte po třídě, volba aktivní činnosti během přestávky a výuka 2 - 3 hodin tělocviku týdně je dostačující pro zdárný rozvoj dítěte. Ale je důležité vycházet z principů pedagogiky MM - stejně, jako je připravené prostředí třídy zásadní pro rozumový a sociální rozvoj dětí, tak i připravené prostředí pro rozvoj pohybových schopností dítěte je velmi důležité.

Dítě se rodí s určitým pohybovým potenciálem, a pokud tyto schopnosti nejsou rozvíjeny, dítě se nerozvíjí celkově.

U 6 – 7letých dětí je poměr schopností, které se mění v dovednost 80% :20%,
u 8 – 9letých je to 60% : 40%
a u 10 – 12letých tj. 40% : 60%. S rozvojem pohybu souvisí rozumový rozvoj a vůbec celý životní styl člověka.

K pohybu bychom měli dítě získat, ne ho nutit. Je třeba dítě vhodně motivovat a pobízet. Pohyb je potřeba daná geneticky a každý člověk má tuto potřebu trochu jinou.

Existují 3 skupiny dětí:

- **Hyperkinetičtí**, jejichž potřeba pohybu je vyšší než je realita. Jsou pohybově zdatní, s pohybovou inteligencí, stále v pohybu, stále nevybití. Naším úkolem je tyto děti zaměstnat.
- **Normokinetičtí**, jejichž vnitřní potřeba pohybu je v rovnováze s tím, co dostávají.
- **Hypokinetičtí**, jejich vnitřní potřeba pohybu je nižší než na ně klade společnost, většinou jsou to děti nějak nemocné.

Úkolem školy tedy je vytvářet optimální podmínky pro každé z těchto dětí tak, aby to, co v pohybu dělají, se jim dařilo. Tím zažívají vnitřní úspěch a ten je zpětně

vrací na začátek této smyčky, že se s chutí znovu k pohybu vrací a dělají ho s radostí. Pokud dítě musí dělat něco, k čemu není geneticky uzpůsobené, pak většinou ani nemá úspěch, nemá chuť pokračovat a ani nemá vnitřní motivaci se znovu pouštět do dalších pohybových aktivit.

V Montessori pedagogice vede uchopení dovednosti učícím se žákem k celoživotní chuti něco se sebou dělat. Naším cílem tedy je působit na pozitivní posun životního stylu člověka, tím zkvalitnit život jedince.

Druhá část semináře byla věnována velmi inspirativním námětům, jak s jednotlivými typy dětí pracovat v tělocvičně, ve třídě nebo na hřišti. Seminář byl přínosem nejen pro učitele Montessori, ale i pro ostatní pedagogy z různých stupňů škol, kteří se v hojně míře také semináře zúčastnili.

*Napsala:
Zdena Čížková*

Pohyb v Montessori – 2. Den

Nové impulsy, nezapomenutelné zážitky, překvapení a naprosto bezchybný profesionální přístup lektorky Bc. Martyiny Štanclové – tak by se dal stručně shrnout 2. den kurzu s názvem „Pohyb v Montessori“. Jeho náplň se nesla v duchu příjemné atmosféry a zážitkových aktivit. Přestože se na první pohled zdálo, že by celou akci mohl zkomplikovat vysoký

počet návštěvníků, lektorka Martina se nenechala vyvést z míry a nenadálé situace se zhostila s úsměvem a vervou.

Kurzu vévodily smysluplné dětské hry a pohybové aktivity. Za zmínku jistě stojí například hry s padákem doprovázené motivačními básničkami či cvičení ticha s papírem, které bylo doslova pastvou pro oči každého učitele, a to nejen z mateřských škol.

V neposlední řadě bych chtěla zmínit dětskou jógu, kterou se lektorka Martina již léta zabývá. Jóga byla pro účastníky kurzu velmi přínosná, neboť nejen dospělí, ale taktéž malé děti by měly být vedeny ke správnému životnímu stylu i duchovní očistě. Jednotlivá cvičení byla zaměřena zejména na masírování jednotlivých partií těla pomocí pěnových míčků, ale taktéž na správné držení postavy a koncentraci celého organismu.

Na kurz „Pohyb v Montessori“ budu velmi dlouho vzpomínat a čerpat z něj nejen nové poznatky, ale také atmosféru. Lidé si tam dokázali předávat pozitivní auru a obohacovat se navzájem.

Napsala:

Michaela Urbanová

Na vzájemné obohacování a inspirativní pohybové náměty se budeme těšit i na budoucích seminářích „Pohyb v Montessori.“

Hudba v Montessori

V polovině března proběhl ve Spo-Mo dvoudenní hudební Montessori seminář, kterým nás provázely Martina Štanclová a Kateřina Slováková. Víkend nabytý příjemnou hudbou, písničkami, tancem, legrací, cizojazyčnými popěvkami a s doprovodem hudebních nástrojů.

Rytmizovali jsme i všelijaké říkanky, básničky, tančili po elipse. Práce s Montessori zvonky, které jsme se učili párovat – podle zvuku jsme se snažili najít dva zvonky stejného tónu. Párovali jsme i zvonky ve větším počtu na elipse nebo i venku. Další den přišlo na řadu trochu

hudební nauky – a to noty. Všichni jsme ale byli překvapení, jak jednoduše se dají noty dětem vysvětlit. Osahat si délku not, notovou osnovu a vše si zkusit na vlastní kůži je nezapomenutelný zážitek. Na řadu pak přišla i vlastní zpracování známých písniček, kdy jsme se rozdělili do skupin, a vytvořili vlastní kompozici s různými hudebními nástroji. Měli jsme k dispozici xylofony, metallofony, zvonky, ozvučná dřívka, tamburínky, bubínky, triangly a další. V neděli odpoledne jsme se houpali v rytmu afrických melodií s lektorkou Mariyó Bengoechea z Portorika.

Žena plná energie svůj optimismus a znalosti rychle dokázala přenést i na nás a na závěr jsme utvořili orchestr plný xylofonů a metallofonů.

Nejsilnější zážitek celého víkendu - sdílet společně hudbu, kterou sami vytvoříme. Je skvělé, že Maria Montessori myslela i na hudbu a obdařila nás dary, jak hudbu dětem co nejlépe přiblížit.

*Připraveno podle záznamu ze semináře
Hany Gabrielové*

Hurá do toho aneb zahájení 23. kurzu pedagogiky Montessori

V sobotu 19. května 2012 byl zahájen již 23. kurz pedagogiky Montessori. Sešly jsme se zde ze všech stran republiky, a to nikoli pouze té naší. Každá z nás asi 25ti přišla se svými zkušenostmi a nezkušenostmi, se svými cíli a touhami. Některé z nás se s pojmem montessori setkaly teprve několik dnů před zahájením kurzu, některé již dokonce v montessori zařízeních pilně uplatňují zásady této úžasné pedagogiky. Takový jsme my různorodý kolektiv a zároveň, řekla bych, nečekaně dobrá parta.

Věřím, že se za těch předchozích 22 kurzů ve zpravodaji psalo hodně o tom, co se v tom prvním týdnu asi dělá, jak náročné a úžasné to je pro srdce a hlavu. Já ale využiju těchto několik řádků k tomu, abych vyjádřila naše nadšení z úvodu kurzu 23tího a to, jak se již těšíme na jeho pokračování.

Již první den nás paní Vlasta „zpacifikovala“ svým vnitřním klidem, který kolem sebe vyzařovala. Někdo si toho možná ani nevšiml, ale první den se některým z nás (přiznám se, včetně mne) zdálo velmi zdoluhavé seznamování se se základními informacemi o kurzu, Společnosti Montessori, metodickém centru, půjčování knížek, používání myčky... Necháply jsme, proč je nám velmi pomalu vysvětlováno něco, co jsme přeci jen dostaly ve svých materiálech a stačí si to jen přečíst. Do konce úvodního týdne jsme ale pochopily, že i to je součástí metodiky, kterou si přejeme ovládat. (Překvapivě, přestože to v materiálech bylo, málokdo si to přečetl a téměř nikdo si to nezapamatoval – a to šlo, prosím pěkně, pouze o tzv. technické informace).

Nejen z toho důvodu se již těšíme na „Ticho“ s paní Vlastou, protože vnitřní klid a trpělivost je zřejmě nejpodstatnější základ toho, čeho chceme dosáhnout a kam se chceme dostat.

Jakmile jsme se jen trochu „zakously“ do témat o vývoji dítěte, čekaly na nás první zkoušky tolerance k sobě samým. Matky dětí starších tří let si začaly zoufale promítat vše, co si myslí, že již asi mohly pokazit; matky mladších dětí se potajmu radovaly, že snad ještě něco stihnou napravit. V zápětí jsme si ale všechny, čím déle kurz trval, tím víc začaly uvědomovat, že víme, umíme a snad také toho i dokážeme zvládnout hrozivě málo. A vůbec, to, co bych řekla, že nás ve 23. kurzu ve velké

míře spojuje, je pokora a hluboké přání pracovat na sobě co nejlépe to jde, abychom mohly dále předávat klid, trpělivost, respekt a zkrátka Metodu s velkým M. Někdo z nás tu pokoru má přirozenou, někdo jí zároveň nachází v Bohu, někdo v přírodě, ale bez ohledu na to, jak tu sílu kdo z nás pojmenovává, to velké nadšení z Metody je přítomno v nás všech.

Do jisté míry nebezpečným bych popsala výtvarné cvičení „o tom, co nás v dětství poznamenalo nejvíce“, při kterém většině z nás ukanula nějaká ta slza – buď kvůli svým vlastním vzpomínkám anebo ze soucitu s ostatními. Ale jistě to stálo za ten šok a zjištění, jak důležité pro vývoj dítěte jsou třeba i zdánlivě marginální zážitky z dětství. Dovolila bych si na závěr uvést i svůj velmi osobní pocit. Od prvního dne

kurzu každý den v duchu (občas ale i nahlas) děkuji svojí mamince, která naprosto přirozeně a intuitivně ke mně a mé sestře přistupovala vždy s respektem, nikdy nás netrestala a i v těch nejvíce stresujících chvílích jejího života pro nás měla vždy soustředěný pohled, milý hlas k radám, ruku pro pohlazení, rameno k vyplakání se a srdce k bezvýhradné lásce a podpoře.

Až nyní jsem si uvědomila, jak je to vlastně vzácné a že málokdo má skutečně takové štěstí. Pokud mi pedagogika Montessori pomůže na mé cestě být svým dětem alespoň částečně tak úžasnou maminkou, jakou naprosto přirozeně je ta moje, budu nejšťastnější na světě.

Napsala:
Mgr. Ivana Tichá

Návštěvy a inspirace ze zahraničí

Hudební seminář v Nienhuisu a Montessori škola v Ratingenu

15. 3. 2012 jsme se na pozvání firmy Nienhuis Montessori a za laskavé podpory pana Pelce (www.starchild.cz) a naší Spo - Mo zúčastnily semináře PSICO MÚSICA v Holandsku. Přednášela paní Carla Foster, lektorka AMI.

PSICO MÚSICA je text z pozdějšího období života Marie Montessori. Vysvětluje v něm, že dítě vedeme v souladu s jeho vývojovými fázemi. V každé vývojové fázi volíme jiný přístup a jiné aktivity. Nejdříve jsme tedy probírali hudební výchovu v různých vývojových fázích.

Dalším tématem bylo vyprávění příběhů. Je to jedna z technik, kterou může používat učitel na ZŠ. V hudební výchově jde například o příběhy ze života hudebních skladatelů, nebo o hudebně zpracované téma z biologie (píseň).

Praktická část přednášky byla opět zaměřena na období 6 – 12 let, na práci s montessori metalofonem. Ukazovali jsme si, jak podnítit děti k zájmu o zkoumání tónů a skupin tónů, jaké vzorce tónů existují v různých kulturách. Závěr patřil rytmu a zkoumání rytmické struktury hudby.

Další den se nám podařilo navštívit Montessori ZŠ v Ratingenu, státní školu Eduard Dietrich Schule.

Přišli jsme v 10:00, kdy děti poslouchaly příběh z přehrávače a v klidu jedly. Na tabuli měly napsaný seznam prezentací s časy. Dohromady bylo přítomno 25 dětí (bez asistenta).

Montessori program zde funguje asi dvacet let. V době, kdy vznikala, měla být škola zavřena pro nedostatek žáků, měla jen 4 třídy. Nová paní ředitelka otevřela nejdříve jednu první Montessori třídu. Druhý rok otevřela další a děti rozdělila do dvou smíšených tříd. Teď jsou ve všech třídách děti z 1. – 4. ročníků, dohromady přes 300 žáků. Každý rok mohou přijmout až 90 dětí. V jedné třídě je 22 – 30 dětí. Všechny jsou klidné a ukázněné. Paní ředitelka říká, že nové děti mohou „zlobit“, ale starší se o ně postarají, pedagog většinou nemusí zasahovat.

Vyučování začíná v 8:00 a končí ve 12:30 nebo 13:30, ale děti mohou být ve škole od 7:00 do 16:00 (za příplatek obci).

„Družina“ je vedena formou kroužků, kam se děti každý den zapíší (může se jich účastnit jen určitý počet), např. práce na zahradě, vaření, ruční práce atd. Takový systém by byl pro naše Montessori školy velká inspirace.

V první části vyučování je volná práce, od 8:00 do 11:00. Během výuky mohou děti samostatně pracovat i před školou (měření). Nepoužívají se učebnice ani pracovní sešity. Potom se děti rozdělí podle věku a učí se angličtinu, VV, HV, sporty, náboženství atd. Náboženství není povinné, děti mohou být v družině.

Jídelna je pro 40 dětí. Podle čipu se pozná, kolik je ještě v jídelně volných míst.

Děti chodí do jídelny bez dozoru a jsou tam tiše, v klidu. V čele jídelny je dlouhý výdejní pult, za kterým je vidět obvyklá kuchyňská linka – to je kuchyně. Děti mají na výběr ze dvou možností, ale vybírají si až přímo v jídelně. Prý nejsou žádné zbytky. K dispozici je také polévka, salátový a ovocný bar. Děti potřebují svobodnou volbu, aby byly spokojené, podotkla paní ředitelka. V takové jídelně bych taky ráda jedla.

Z výletu jsme byly nadšené a už se těšíme na další. Brzy nové znalosti předáme na kurzech.

*Napsali:
Kateřina Slovácová, Martina Štanclová*

Montessori škola v Berlíně - Köpenicku

Dne 20.4. jsme se zúčastnily s kolegyní hospitačního dne v soukromé Montessori škole v Berlíně-Köpenicku, kam chodí děti od školky až do maturity. Viděly jsme nejprve hodinu tělocviku: děti ze 4.-6. třídy si mohly určit činnost pro dvě třetiny hodiny, poslední třetinu hrály košíkovou, což byl nápad pana učitele...

Ve škole jsme viděly třídy věkově smíšené po trojročí. Děti pracovaly velmi samo-

statně na různých úkolech, podle potřeby chodily za paní učitelkou. Několik počítačů stálo na chodbě - u nich byla pouze místa k stání. Každý tak mohl pracovat u počítače jen nutnou dobu.

Děti měly službu na údržbu pořádku v různých částech budovy (např. knihovna) a připravovaly zdravé svačiny. Na konci dne (byl to pátek) k úklidu patřilo i vysávání.

Škola ještě není dobudovaná - právě se připravuje výstavba podlahového topení v tělocvičně. Budova pro maturanty je nová.

Přestože je ve škole spousta věcí jinak než na naší státní škole, byla nám tato škola v mnohém inspirací.

*Napsala:
Andrea Málková, ZŠ Kladno*

Montessori škola Potsdam: „Když práce baví“

V dubnu letošního roku jsme navštívili Základní školu Montessori v Potsdami, a to hned z několika důvodů. Jednak proto, že je to škola s dlouholetými zkušenostmi s Montessori vzděláváním, a také jsme se chtěli na vlastní oči přesvědčit, jak funguje Montessori systém na druhém stupni. Navíc, je to škola, která má svojí lokalitou podobné podmínky jako naše kladenská.

Potsdamská škola je státní, ale má jistá privilegia, která jsou státem povolena a má tedy možnost uplatňovat výhody experimentální školy. Jde o jednu z nejlepších inovativních škol v spolkovém státě Brandenburg. Není divu, že se kvůli ní stěhují rodiny z Berlína a okolí do Potsdami.

Během naší návštěvy probíhaly na škole dva velké projekty. Na prvním stupni to byl projekt: Týden na zahradě a na druhém Titanic. Mladší děti, namíchané od prvňáků až po šestou třídu, byly rozmístěny do skupin podle zájmů. Většinu času strávili na zahradě, kde se skutečně pracovalo.

Stavělo, vařilo, pečovalo o rostliny, uklízelo, jednoduše vše, co k zahradě patří. Bylo úchvatné pozorovat děti při práci. Zahrada připomínala velké mraveniště, kde se pořád něco dělo. Na nudu nebyl čas. Všechno zde plynulo naprosto přirozeně, bez viditelných zásahů dospělými. Každé dítě naprosto přesně vědělo, co má dělat a když nevědělo, jak na to, stačilo se poradit s kamarádem. I když to na první pohled tak nevypadalo, děti celou tu dobu soustředěně pracovaly také hlavou: měřily, počítaly, zkoumaly, vážily, a hlavně, učily se spolupracovat, respektovat práci druhého a samy dělaly všechno pro to, aby ta jejich práce byla součástí velkého společného díla.

Starší žáci pracovali na projektu: Titanic. Je vidět, že škola žije s dobou a vychází se z aktuálních témat. Na škole byla právě skupinka žáků z USA na výměnném pobytu, a tak součástí vyučování byla také výuka angličtiny, v naprosto přirozené podobě. Na první pohled bylo zřejmé, že žáky vybrané téma zajímá. Všude se intenzivně četlo a zapisovalo, a také se

hodně diskutovalo, samozřejmě anglicky. Pracovalo se na chodbě, v knihovně, po třídách, malé skupinky obsadily každé zákoutí. Není pochyb o tom, že spolupráce je pro tyto mladé lidi zcela samozřejmá forma soužití.

S ředitelkou školy paní Kegler jsme se domluvili na další návštěvě, která se uskuteční na podzim. Podíváme se také na pozemky, kde probíhá praxe těch nejstarších žáků.

I když jsme v potsdamské škole strávili jen pár hodin, určitě to stálo zato. Bylo příjemné vidět velkou školu jako jeden „fungující celek“. Odesli jsme si nejenom spoustu nápadů a podnětů, ale také přesvědčení, že Montessori systém lze uplatnit na různých stupních školy. Způsob, jak to potsdamští učitelé dělají, je sice jenom jednou z mnoha cest, ale určitě stojí za to se jí inspirovat.

Napsala:

Jaroslava Rysulová, ZŠ Kladno

Montessori v Mnichově a zázračná babička Lora

V polovině dubna jsme v rámci povinné praxe pro AMI trénink navštívily s kolegyněmi Mezinárodní Montessori mateřskou školku Marie Roth v Mnichově. Školička byla v přízemí běžného rodinného domu, proto nás velmi překvapily poměrně malinké venkovní i vnitřní prostory. Do školky chodilo 24 dětí různých národností. Děti mluvily plynule německy, anglicky a mnohdy ještě další řečí, kterou znaly od svých rodičů. Skupina dětí vařila společně s učitelkou pro cizí jazyk oběd ze surovin, které ráno podle rozpisu přinesli rodiče. Ve školce bohužel zrovna řešili personální otázky, a tím byla celková atmosféra, ale i „připravené“ prostředí ovlivněno.

Další mateřskou školu paní Petry Langkamp jsme navštívily v centru Mnichova ve čtvrti Harras. Byla to nádherná, útulná školka s jeslemi. Sama jsem ještě nikdy žádné Montessori jesle neviděla, a tak jsem tam seděla s otevřenou pusou a pozorovala tu nádhernou harmonii, souhru, vstřícnost, jemnost a entuziasmus učitelek – průvodkyň. Osobně podporuji, aby děti do tří let byly doma s maminkou, ale pokud by to jinak nešlo, do takovýchto jeslí bych svoje dítě dala bez výčitek. Také třída

pro děti od tří let byla velmi přívětivá. Mezi dětmi byl chlapeček s Downovým syndromem a bylo nádherné sledovat, jak ho ostatní děti mají rády a jak s ním vstřícně komunikují, i když to mnohdy nebylo jednoduché. Viděly jsme hudební program s aktivním zapojením dětí, které pracovaly v kroužku s hudebními nástroji. Líbil se nám nápad společného stolování u velkého nízkého stolu, který podle paní ředitelky je záměrnou podporou společenství dětí. Sledovaly jsme, jak si během dopoledne chodí děti umývat a uklízet svoje nádobí od svačiny. Paní ředitelka si na nás udělala odpoledne čas a věnovala se našim dotazům. Líčila také, jak děti 1x za měsíc chodí společně nakupovat a vaří si oběd.

Odpoledne jsme navštívily výukové středisko pro dospělé. Byla to ohromná místnost se všemi potřebnými vyrovnanými pomůckami pro předškolní vzdělávání – vše, jak má být. Zajímavé byly otevřené police s možností zarolování postranní roletky, aby se v době, kdy kurz neprobíhá, neprášilo. Škoda, že připravené prostředí slouží jen občas pro dospělé a nemohou s pomůckami

pracovat děti. V areálu jsme procházely také třídami 1. stupně školy Montessori – byly jsme skoro jako doma.

Na večer jsme si naplánovaly doslova zázračné setkání. Navštívily jsme andělskou babičku – Loru Anderlík, která mnoho let provozuje tzv. Montessori Terapii.

Ve svém domečku má nádherně vybavené dvě místnosti pro individuální terapie dětí s nejrůznějšími poruchami a jednu místnost pro skupinovou práci, ve které pracuje s rodiči a dětmi. Velmi nás zaujalo, že aktivně spolupracuje nejen s psychologem, ale také s lékaři a společně se radí na dalším postupu u jednotlivých dětí. S paní Anderlík jsme domluvily seminář v září 2012 (*viz pozvánka ve Zpravodaji*).

Návštěva mnichovských Montessori zařízení byla velmi přínosná a všestranně inspirující, nicméně nám přinesla i porovnání, že mnohá naše česká zařízení jsou skutečně na špičkové úrovni.

Napsala:

Marcela Žáková, ZŠ Pardubice

Montessori škola Hütteldorf, Vídeň 7. - 8. května

V květnu letošního roku jsme měli možnost navštívit Vídeňskou školu. Velký dům se zahradou, dílny, místnost pro pohybovou činnost, učebny, kuchyň, malá pracovna. Po příchodu do školy všechny příchozí zaujmou kapsáře na mobilní telefony. Studenti je po příchodu do školy odevzdávají do kapsáře označeného jmenovkami, tento kapsář pak slouží jako přehled docházky pro pedagogy. V případě, že mobil zapomenou, použijí náhradní kartu. Ve škole jsou k dispozici tři notebooky. Studenti si nosí své USB a vše co si zpracují na PC, si musí přehrávat na svůj USB.

STUDENTI OD 12TI LET

Základní princip pro práci se skupinou dospívajících ve věku 12 - 15 ti let je vrůstání do společnosti. Přestáváme používat slovo „děti“ - dospívající potřebují, abychom se k nim chovali jako k dospělým, i když se sami chovají stále jako děti; je třeba k nim mluvit jako k „perlám, které se začínají objevovat...“. Zde už nemůže být důraz na teorii a učení, studenti potřebují hlavně praktické činnosti a možnost sebevyjádření.

Dospívající se učí přebírat stále více zodpovědnosti - čím více osobní zodpovědnosti zvládnou, tím náročnější mohou plnit úkoly a stoupá jejich prestiž ve skupině vrstevníků. Vše směřuje k tomu, aby měli dospívající pocit vyššího sebehodnocení. Důležitou sebereflexi nacházejí právě ve skupině vrstevníků.

Učitelé ve škole musí být opět vzorem ve vzájemné komunikaci, vztazích mezi sebou, jednání s návštěvníky školy... Zde se opět navazuje na „vznešenost a zdvořilost“, která je pěstována u dětí již od MŠ.

M. Montessori připravila pro vzdělávací projekt „Děti země“ opravdu jinou strukturu a způsob práce, než jak tomu bylo v nižších trojročí. Pro učební činnost studentů od 12 let je stěžejní praktická práce a paralelně k tomu studium; učebními tématům je třeba se věnovat hlavně po praktické stránce a k praktické činnosti přidat teorii - vše, co se ve škole děje, musí být navázáno a úzce propojeno s praxí.

Projekty:

Každý projekt trvá zhruba 4 týdny. Na začátku projektu si děti zapůjčí v knihovně literaturu. Pracují na nich 3 - 4x týdně v rámci odpoledních aktivit.

Projekty vznikají:

- z aktuálních situací během roku: „rozhlédneme se“, co je třeba ve škole řešit a tvořit právě teď
- o prázdninách připravují učitelé společně další projekty podle obsahu kurikula; každý rok ke stejnému námětu připraví zaměření na jinou oblast, např: historie od velkých civilizací po současnost: každý rok projdou celou historií, ale vždy s důrazem na jinou oblast; každá skupina má potom ještě diferencované zadání a studenti osobní projekty; prezentace připraví společně pro celý projekt.

Společná setkání:

- každou středu jsou společná setkání zaměřená na vzájemné vztahy, někdy se studenty pracuje psycholog (výhoda); střední práce na skupinové dynamice velmi pomáhá, (horké křeslo, aktivity pro sdílení vztahů, apod.)
- každý den končí setkáním po 15. hodině ukončení dne - báseň, vyúčtování po vaření a inspekce úklidu (provádí starší děti), informace k organizaci dalšího dne

- cokoliv se mimořádného děje, ohlásí se „kruh“ a společně se o tom diskutuje, je stanoven moderátor parlamentu studentů, ten řídí diskusi; pokud někdo nerespektuje klid, je vykázan ven
- na společném setkání mohou něco plánovat a přednést své návrhy, ale také musí přijít s řešením - domyslet věci do konce; o návrhu se hlasuje - pro schválení návrhu je třeba souhlas 2/3 počtu
- na začátku školního roku je týdenní pobyt společný pro děti ze 4. - 6. ročníku a dospívající 2. stupně; pracují na společných pravidlech a jejich dodržování, aktivity pro respektování druhých, společná práce na sestavení seznamu co je pro ně ve škole nejdůležitější a vyhodnocení priorit; seznam se během roku opět porovnává, aby si děti připomněly, co sestavili
- za předávání zkušeností mladším; například manažery činností je nutné vybrat studenty, kteří jsou vhodné osobnosti pro danou oblast, ti potom dávají vzor a jsou respektováni svými vrstevníky
- stále činnosti- každá oblast má svého manažera a asistenty - na všechny oblasti, které jsou ve škole třeba zajistit (provoz kuchyně, plánování jídelníčku, úklid prostor, péče o zahradu, účetnictví, odpadky; řešení konfliktů se sousedy); každý žák je tedy manažerem nebo asistentem pro některou oblast
- manažer plánuje a řídí práci
- dále je povinnost odpracovat - věnovat 8 dnů práce škole, toto se vyznačuje na barevném grafu (barva podle charakteru činnosti); po určitém počtu odpracovaných dnů si mohou vzít 2 dny volna nebo je vyměnit za odpočet jednoho pracovního dne

Služby a pracovní činnosti ve škole, vlastní práce dětí:

V kuchyni, kde si děti sami vaří; nemají uklízečku a kuchařku, o vše pečují děti (škola tak 2x za rok objedná generální úklid, děti také myjí okna).

- rozepsané služby na úklid a organizaci všech činností; k vaření musí využít ranní čas a přestávky tak, aby stihli být na společných lekcích s učitelem
- je lépe, aby dospěli co nejméně vstupovali, starší děti mají zodpovědnost

Dospívající společně vyrábějí, ale také prodávají: ovocné mošty a šťávy, džem, pesto, včelí med a jiné výrobky. Stánek s možností ochutnávek a zakoupení výrobků byl vystaven a provozován dospívajícími třeba na Vídeňském symposiu.

A co asi budou vyrábět dospívající u nás doma v Čechách? Můžeme se jen těšit..

Napsala:
Kamila Randáková

Vídeňské sympozium o třístupňové výuce v Montessori

V květnu tohoto roku se konalo velmi inspirativní setkání Montessori průvodců ve Vídni. Toto setkání uspořádala národní organizace Österreichische Montessori Gesellschaft ve spolupráci s několika zahraničními hosty. Tématem dvoudenního sympozia bylo zamyšlení nad třístupňovou výukou, nad jejím významem a odlišností v použití během jednotlivých vývojových období života dítěte (0-3, 3-6, 6-12, 12-18). Symposium bylo složeno z několika přednášek, praktických workshopů a z prostoru pro setkávání a sdílení účastníků. Program byl proložen hudebními a pohybovými prezentacemi dětí vídeňských Montessori škol. Součástí byla i prezentace Montessori pomůcek, knih a možnost nákupu vlastních výrobků dospívajících z Montessori škol.

Přednášející Patricia Wallner měla za úkol odhalit třístupňovou výuku a její význam v prvních třech letech života, Lillyen Bryen z Atlanty odhalovala význam v období 3-6. Pan David Kahn z Clevelandu a John Snyder z Texasu se zamýšleli nad dětmi a dospívajícími v druhé a třetí vývojové fázi a na proměně třístupňové lekce v tomto období. Na toto odhalování jsem se vydala já. A pokud by Vás také zajímalo, můžete si o něm přečíst na následujících stránkách něco více...

Komu, že vděčíme za rozpracování třístupňové výuky na základní škole? Johnu McNamaraovi! Že jste o něm nikdy neslyšeli? Ne, to není možné! Byl to velmi oblíbený student pana Camilla Grazziniho, bergamského základkového Montessori profesora. A proč že byl tak oblíbený? Jak říká sám pan David Kahn: „Byl oblíbeným studentem Grazziniho, protože miloval matematiku. Já jsem u něho oblíbeným studentem nebyl.“ McNamara nám byl představen tím, že jeho studenti po 7 letech strávených s ním, odmítli opustit jeho třídu (jaká milá zpětná vazba pro učitele) a tak byl nucen s tím něco udělat a provázet děti na jejich cestě dál. Byl to právě on, kdo postupně rozpracoval původně Sequinovskou třístupňovou jazykovou lekci do celého základkového přístupu. Vedl děti k tomu, aby zkoumaly matematiku, aby se jim nepředkládaly pasivně hotové vzorečky, ale aby to byly právě ony, kdo dostanou výzvy, z nichž vyplyne jejich zapojení a zájem k hledání vzorečků vlastních. Z matematické oblasti se pak jeho přístup rozšířil všemi směry.

K tomu, abychom si poodkryli, jakou má představu o třístupňové lekci, pojďme si nejdříve společně zopakovat, co je třístupňová lekce v období 3-6.

Ano, ano, během třístupňové lekce učíme děti přesná jména pro různé předměty, abstraktní koncepty, barvy, atd., které si děti předtím prožili. To je klasická třístupňová lekce, kterou všichni ze školkového prostředí dobře známe. V tomto věku je podstatou naší práce realita a zkušenosti dětí s realitou. Paralelu k těmto stádiím, které dítě prožívá v **období 3-6let, můžeme najít i později na základní škole.**

- První stupeň ve školce je tedy spojen především se smyslovým vnímáním (to je...).
- Druhý stupeň, je rozpoznáním předmětu a příslušného názvu (podej, dotkni se, přines mi...)
- Třetí stupeň, je zapamatování si názvu korespondujícího s předmětem (co je to?) a tedy testování znalostí.

Že tohle všechno dobře znáte? Ano, ale na **základní škole s tímto přístupem dle McNamara neuspějeme.**

- Podstatou **prvního stupně** naší známé třístupňové lekce pro učitele na ZŠ není pouhé a prosté pojmenování. Je třeba vzbudit a podnítit zájem studentů. Pokládat otázky, které upoutají či zapojí myšlení dětí – přizvat je k učení tím, že předkládáme problémy nebo stimulační otázky pro mysl dítěte – což je v tuto chvíli primárně záležitost dospělého průvodce. Takže kdykoliv dětem něco nového představujeme, snažíme se maximálně zapojit jejich představivost a jejich vlastní myšlení. Např. „Vše, co vám budu vyprávět, se stalo velmi, velmi dávno. Bylo tomu v době, kdy ještě nežil ani váš tatínek. Bylo tomu v době, kdy ještě nežil ani váš dědeček, ani váš pradědeček, dokonce ani váš prapradědeček. Bylo tomu opravdu dávno...“ To by mělo v dítěti vyvolat otázky typu: „A co že to je vlastně za dobu?“ „O čem to mluví?“
- **Druhý stupeň:** zahrnuje aktivní účast studenta. Studenti si formulují otázky (ty by měly ideálně vyplynout z předchozí fáze zapojení imaginace) a problémy. Řeší problémy, usuzují, hledají důvody, formulují domněnky, představují řešení. Zpracovávají své nápady. Studenti sami objevují zobecnění, která nacházejí za jednotlivými matematickými operacemi či zkoumanými otázkami (oproti dřívější fázi, kde zobecnění byla předložena učitelem). Důležité jsou aktivity, které zdůrazňují zkoumání matematických či jiných vztahů, vytváření spojení a mnohem pravděpodobněji pomohou studentům k tomu, aby dospěli ke svým vlastním závěrům a ke svému vlastnímu pochopení než pouhá ukázka, která studenty pouze pasivně seznámí s vzorečkem či s předem danou odpovědí na jejich otázky.
- **Třetí stupeň:** studenti si jsou vědomy toho, co se naučili. Vědí, že ví. Nikoli dospělý, učitel, průvodce, ale především a hlavně student si sám uvědomuje, co se naučil a dokáže to aplikovat a použít i v jiných podobách či přístupech.

A jak to vypadá v třetí vývojové fázi (12-18)? Jak probíhá třístupňová lekce u dospívajících?

- První stupeň je pozvánkou k problémovému řešení. Dospívající potřebují stejně jako děti ve věku 3-6 realitu. Proto začínáme opravdovým skutečným reálným problémem. Např. máme farmu, na farmě máme jistě zvíře, stojí nás spousta úsilí a energie a nemáme z něj užitek. Co s ním uděláme? Na to musí dospívající přijít. Vždy to musí být opravdová situace z reálného života, která bude zahrnovat smysluplnou práci a určitý příspěvek do komunity. Může to být problém spojený s čištěním rybníka, kultivací pozemku, archeologickými vykopávkami, přípravou jídla, problematikou javorového stromu, možností je mnoho.
- Od toho tématu se odvíjejí další aktivity dospívajících. Na příkladu javoru by to byla např.: historie produkce javorového sirupu; výskyt javoru a jeho botanická klasifikace; základní topografie; koncepty z fyziky (viskozita, hustota); fyziologie rostlin (fotosyntéza); pohyb v rostlinách (osmóza). Jinými slovy fáze zkoumání, aktivní práce dospívajících. Práce se vždy rozšiřuje za hranice školy, je spojena s městem/vesnicíle vlastního umístění školy a s lidstvem samým. Dospívající propojují své informace a zkušenosti s tím, co kde ve městě kdo dělá a zkoumá. V Americe takto: např. po období hurikánů jeli dospívající pomoci do New Orleans stavět domy lidem, kteří o ně přišli. Tato práce ve spojení se sociálním aspektem má transformující vliv na dospívající.
- Třetí radostnou fází by mělo být zrození dospělého a to šťastného dospělého, který ví, že je šťastný.

Inspirací ve Vídni bylo mnoho a vy se na některé z nich můžete těšit v našem dalším zpravodaji.

Napsala:
Dita Dlouhá

Montessori v praxi

Příběh fotosyntézy

Nikdy bych nevěřila, jak zajímavým tématem může být právě fotosyntéza. Námět na vytvoření pomůcky k fotosyntéze jsme převzali od německého školitele Montessori pedagogiky pana ClauseKaula.

Příběh fotosyntézy jsme původně připravovali pro mladší žáky, ale zaujal i ty starší. Prvňákům a druhákům jsme nabídli prezentaci v době, kdy se věnovali vzniku života na Zemi, prvním buňkám a prvním formám života, takže návaznost byla naprosto přirozená. Třetíci zkoumali vývoj života na Zemi podrobněji a fotosyntézu uměli zařadit do konkrétního vývojového období. Starší žáci se věnovali tématu člověk, a při otázce, kde se bere

životodárný kyslík, se okamžitě naskytla příležitost podpořit a zdůraznit význam rostlin pro člověka právě představením příběhu fotosyntézy. Přesvědčili jsme se, že toto témapřitáhne zájem dětí různého věku. Navíc, dá se také zařadit v jarním období nebo v souvislosti se Dnem Země.

Fotosyntéza je pro lepší představivost podávána dětem téměř pohádkově. Hlavními aktéry příběhu jsou totiž zelení mužičci se zářnými schopnostmi, ale i další skřítkové. A i když je to příběh takřka pohádkový, děti velmi lehce pochopí složitý proces, který probíhá v rostlinných buňkách. Kromě toho se seznámí s pojmy chloroplast, chlorofyl, oxid uhličitý, glukóza, ale

také atom, molekula, světelná či chemická energie apod. Dokáží si snadno zapamatovat chemické značky některých prvků. Pochopí také matematické zákonitosti, které platí při chemických rovnicích. Takže si tříbí paměť, čtou, sčítají i násobí, a hlavně získají větší respekt před rostlinnou říší a přírodními ději, které bereme jako samozřejmost. Takže příběh fotosyntéza vše doporučuji.

Napsala:
Jaroslava Rysulová

Montessori pro nejmenší

Průběh seminářů s Patricií Wallner

Ve dnech 10. - 13. května se v Praze konala pod záštitou Pro rodinu, o.p.s. / Rodinného centra Andílek a školky s prvky Montessori série seminářů s Patricií Wallner, trenérkou AMI pro děti ve věku 0 - 3 roky.

Tématem byl vývoj dítěte z hlediska psychologie, sociální vývoj a také praktické tipy na práci s dítětem v domácím prostředí. Seminář byl jedním z prvních seminářů pro pedagogické pracovníky s dětmi ve věku od 0-3 let, který se v ČR konal.

Patricia Wallner seznámila účastníky s teoretickými i praktickými informacemi o dětech v období 0-3, mluvila o významu prvních let života dítěte, ale také o významu a důležitosti jejich průvodců - rodičů. Pokud se láska rodičů k dětem spojí i se správnými informacemi o vývoji a psychice dítěte tohoto věku, může pomoci připravit vhodné a podnětné prostředí od samého počátku pro ty, kdo vstupují do našeho světa obdařeni neuvěřitelným mozkovým potenciálem. Připravení dospělí pak mohou pomoci dětem adaptovat se do našeho světa svým vlastním jedinečným způsobem a využít daru 100 miliard nervových buněk, které čekají na to, jak budou využity a jaký „hardware“ osobnost dítěte bude po zbytek svého života využívat.

V oblasti Montessori pro nejmenší se určitě můžeme těšit na další nové informace.

Napsali: Dita Dlouhá, Miroslava Vlčková

Projekt Šance pro vaše dítě

Končí pilotní ověřování programu Šance v osmi Montessori centrech, která pracovala celý školní rok s dětmi a jejich rodiči. Lektorky projektu Šance se setkají pro vyhodnocení praktické části Programu poslední červnový víkend v Praze. Vedení projektu dále řídí nová manažerka paní Jana Udatná.

V dalším období budeme připravovat výstupy projektu: publikaci o průběhu projektu, instruktážní film, plánujeme publikaci pro rodiče k práci s předškolními dětmi; celý projekt bude zakončen konferencí 8.-9.2.2013.

Jedna věta z evaluace lektorek z pardubického Klubička:

„...Nenašel se jediný nespokojený člověk, dospěláci i děti konec Šance vždy „oplakali“... Jejich nadšení a posun je nejlepší zpětnou vazbou. Možnost vidět svojitě, jak se učí a pracuje mezi ostatními dětmi, poznat zblízka práci dětí v podnětném Montessori prostředí... bylo pro rodiče fascinující...“

Napsala:

Kamila Randáková

Semináře na Klíč

Lektorky Spo-Mo předaly své zkušenosti v seminářích:

- V Mladé Boleslavi - Kosmonosích lektorka Spo-Mo Martina Štanclová společně s kolegyní Zuzanou Saneí během května a června seznámili zájemce se „Základy Montessori předškolní pedagogiky.“ Představili filosofii pedagogiky MM pro věkovou skupinu 3 až 6 let. Přiblížili základní principy pedagogiky MM, kvality Montessori průvodce, praktické poznatky a nabídli osvojení základních kompetencí práce touto metodou. Významnou část programu tvořila možnost praktického seznámení se s Montessori výukovými pomůckami a vyzkoušení si práce s nimi.
- Vlašim se mohla v měsíci květnu těšit ze semináře na klíč pod názvem „Matematika pro 1.stupeň“ díky lektorce Spo-Mo Zdeně Čížkové.
- V polovině června se v brněnské základní škole na Gajdošově ulici konal seminář na klíč s lektorkou Spo-Mo Marcelou Žákovou, jehož téma byla „Geometrie.“ Semináře se zúčastnili nejen učitelé z Montessori tříd, ale také učitelé jak z prvního tak druhého stupně běžných tříd. Již na první pohled byla vidět spolupráce a souhra všech učitelů, což je velmi vzácné. Učitelé si ve skupinkách vyzkoušeli Záhadu jedovaté podlahy, zjistili vlastnosti těles, pokusili se sestrotit všechna Platónova tělesa a pracovali s mnohoúhelníky všeho druhu. Celý seminář byl zakončen odvozením Pythagorovy věty a jejich zajímavostí.
- První letní den se konal specializovaný seminář Kosmické výchovy na základní škole Montessori v Pertoldově ulici v Praze. Během semináře bylo možné shlédnout rychlé provedení základních Velkých příběhů. Den byl zakončen plodnou diskusí. Seminář vedla zkušená lektorka Spo-Mo Marcela Žáková.

V případě zájmu o „Semináře na klíč“ ušité na míru přesně pro potřeby Vaší školky, školy či centra, kontaktujte prosím kancelář Spo-Mo.

Informace ze společnosti

2.6. proběhl oblíbený seminář Montessori doma s lektorkou Spo-Mo Dájou Klímovou.

Účastníci dostali náměty na každodenní pravidla a organizaci učení a tematické projekty ověřené v praxi domácího vzdělávání. Seminář byl zcela naplněn, účastnice měly mnoho otázek a námětů pro diskuse ještě po skončení semináře.

Pokračování bude v 2.9. 2012.

V rámci projektu 2. stupeň se konal v Kladně 8. června seminář o využití pomůcek v Montessori prostředí, který vedla lektorka Spo-Mo Kamila Randáková.

Tyto pomůcky a materiály jsou součástí připraveného prostředí Montessori vzdělávání, ale mohou být využity ve školách s jinými metodami práce pro aktivní vzdělávání. Workshop byl určen především učitelům, kteří se o Montessori pedagogiku zajímají, ale dál budou učit v jiných programech. Učitelé byli seznámeni s různými typy pomůcek (didaktika práce je naplní Montessori kurzů) a s kritérii pro vlastní přípravu těchto materiálů v návaznosti na vývojové potřeby dětí pro efektivní využití a učení. Další pokračování

je plánováno jako workshop

na 3.10. 2012, kdy budou učitelé prezentovat své vlastní pomůcky, které připravili, případně již také s dětmi vyzkoušeli ve svých třídách.

Oborové semináře pro pedagogy ZŠ

Pro pedagogy zapojené v kladenském projektu na podporu vzniku programu 2. stupeň Montessori vedly lektorky Spo-Mo několik dvoudenních seminářů, kde se mohli s pedagogikou Montessori a jejím praktickým uplatněním ve vyučování 1. stupně ZŠ seznámit pedagogové škol středočeského kraje, kteří měli účast hrazenou z podpory projektu. Další účastníci, i přes platbu z vlastních zdrojů, přijeli také z jiných konců ČR. Lektorky Spo-MO Zdena Čížková, Kamila Randáková a Marcelka Žáková provedly učitele oblastmi Matematika, Jazyková výchova, Geometrie a Kosmická výchova. Velký zájem byl hlavně o seminář k jazyku a kosmický program – ale učitelé,

nemusíte se vůbec obávat ani montessoriovské matematiky – je to zábava, i když matematika nebyla a není váš oblíbený školní předmět! Semináře se budou opakovat opět v dalším školním roce.

REDAKCE

Zodpovědná osoba:

Dita Dlouhá

Email: dita.dlouha@montessoricr.cz

Spolupráce:

Hana Gabrielová, Kamila Randáková

Přispívají:

Montessori nadšenci a dobrovolníci, kterým tímto moc děkujeme.

Nezapomeňte, že přispět a obohatit ostatní můžete i vy!